

Obsah

ÚVOD.....	13
SHRNUTÍ.....	15
I. INSTITUCIONÁLNÍ A MAKROEKONOMICKÉ SOUVISLOSTI INTEGRACE ČR DO EU.....	43
1. KULTIVACE INSTITUCIONÁLNÍHO RÁMCE JAKO ZÁKLADNÍ PŘÍNOS.....	43
1.1 EU v roli vnější institucionální kotvy.....	43
1.2 Vyšší kvalita ochrany vlastnických práv.....	50
1.3 Větší rovnost podmínek a menší možnost zneužití dominantního postavení účastníků hospodářské soutěže.....	52
1.4 Rovnoprávnější postavení zaměstnanců vůči zaměstnavatelům.....	54
1.5 Rovnoprávnější postavení spotřebitele vůči výrobcům a prodejcům.....	55
1.6 Posílení postavení občana proti znečišťovatelům životního prostředí.....	56
2. REÁLNÁ KONVERGENCE.....	61
2.1 Výchozí ekonomická úroveň.....	61
2.2 Vývoj mezinárodní pozice v transformačním období.....	63
2.3 Vybavenost výrobními faktory, míra investic a míra úspor.....	66
2.4 Produktivita práce a jednotkové pracovní náklady.....	70
2.5 Celkový postup ekonomické konvergence.....	73
3. NOMINÁLNÍ KONVERGENCE (VÝHODY A NEVÝHODY RYCHLÉHO PŘIJETÍ EURA).....	75
3.1 Potenciální výhody vstupu ČR do eurozóny.....	76
3.1.1 Odstranění rizika měnových krizí.....	77
3.1.2 Snížení transakčních nákladů.....	77
3.1.3 Snížení volatility měnového kurzu.....	78
3.1.4 Nižší úrokové sazby.....	79
3.2 Rizika rychlého přijetí eura.....	79
3.2.1 Obecná rizika podle teorie optimálních měnových zón.....	81
3.2.2 Překážky rychlého přijetí eura spojené s některými pravidly stanovenými EU.....	82
3.2.3 Specifická rizika plynoucí z rozdílu ekonomických úrovní a cenových hladin.....	83
3.3 Závěry a implikace pro měnovou a kurzovou politiku.....	90
4. PŘÍZPŮSOBNÍ CENOVÉ HLADINY A CENOVÝCH RELACÍ.....	94
4.1 Srovnatelná cenová hladina ve vztahu k EU a Německu.....	94
4.2 Vývoj cen potravin.....	98
5. KONVERGENČNÍ SCÉNÁŘE.....	103
5.1 Sladění konvergence ekonomické úrovně, cen a mezd.....	103
5.2 Modelové kvantifikace na základě konvergenčních scénářů.....	105
6. PŘÍZPŮSOBNÍ VZDĚLANOSTNÍHO A VÝZKUMNÉ VÝVOJOVÉHO POTENCIÁLU.....	110
6.1 Kvalita pracovní síly a české školství v mezinárodním porovnání.....	110
6.2 Požadavky na české školství z hlediska vstupu do EU.....	117
6.3 Výzkum a vývoj v ČR.....	119
6.4 Růst výdajů na výzkum a vývoj v zemích EU a vznik Evropského výzkumného prostoru.....	122
7. REGIONÁLNÍ KONVERGENCE.....	128
7.1 Vliv rozšíření EU na úroveň její soudržnosti.....	128
7.2 Budoucnost kohezní politiky EU.....	131
7.3 Sociálně ekonomická soudržnost ČR.....	133
7.4 Vliv vstupu ČR do EU na meziregionální sociálně ekonomickou soudržnost.....	137

II. KONKURENČNÍ SCHOPNOST VE VYBRANÝCH ODVĚTVÍCH	142
1. ZEMĚDĚLSTVÍ	143
1.1 <i>Současná zemědělská politika ČR a EU</i>	143
1.2 <i>Dopady do ekonomiky sektoru zemědělství</i>	151
1.3 <i>Důsledky vstupu do EU na strukturu zemědělských podniků</i>	153
2. ZPRACOVATELSKÝ PRŮMYSL	159
2.1 <i>Souhrnná charakteristika zpracovatelského průmyslu</i>	159
Větší a velké podniky	166
Malé a střední podniky	169
Hlavní faktory ovlivňující produktivitu a konkurenční způsobilost	173
Strukturální změny	177
Hlavní šance a rizika při a po vstupu do EU	179
2.2 <i>Charakteristika jednotlivých odvětví zpracovatelského průmyslu</i>	184
Výroba potravin a nápojů	184
Textilní průmysl	186
Oděvní průmysl	188
Kožený průmysl	189
Dřevozpracující průmysl	191
Celulózopapírenský průmysl	192
Polygrafický průmysl	194
Koksování a rafinérské zpracování ropy	195
Chemický a farmaceutický průmysl	197
Gumárenský a plastikářský průmysl	199
Průmysl skla, keramiky, porcelánu a stavebních hmot	200
Výroba kovů včetně hutního zpracování	202
Výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků	204
Výroba strojů a zařízení	205
Kancelářské stroje a počítače	206
Výroba elektrických strojů a přístrojů	207
Radiová, televizní a spojová zařízení a přístroje	209
Výroba přístrojové, regulační a automatizační techniky, zdravotnických, optických a časoměrných přístrojů	211
Dvoustupá motorová vozidla, přívěsy a návěsy	212
Výroba ostatních dopravních zařízení	213
Výroba nábytku; ostatní zpracovatelský průmysl	216
2.3 <i>Závěry</i>	217
3. VNITŘNÍ OBCHOD	220
3.1 <i>Český vnitřní obchod v kontextu s globálním a evropským obchodním prostorem a vývojem</i>	220
3.2 <i>Český vnitřní obchod v kontextu s domácím prostředím</i>	222
Kapacita, struktura a kvalita obchodní sítě	222
Malé a střední podnikání (MSP) v obchodě	223
Obchod a regionální-lokální aspekt	224
Dodavatelsko-odběratelské vztahy	224
Sortiment a nové formy prodeje	225
Lidský činitel – pracovní síla v obchodě a zákazník	227
3.3 <i>Hlavní šance a rizika při a po vstupu do EU</i>	228

III. SOCIÁLNÍ ASPEKTY VSTUPU ČESKÉ REPUBLIKY DO EU	229
1. SOCIÁLNÍ DIMENZE EVROPSKÉHO INTEGRAČNÍHO PROCESU	229
1.1 <i>Dosavadní vývoj a další směr společné sociální politiky (od Sociálně akčního programu k Amsterodamské smlouvě)</i>	231
1.2 <i>Směry společné politiky zaměstnanosti – od Delorsovy Bílé knihy k Evropskému paktu zaměstnanosti</i>	234
1.3 <i>Lisabonská strategie – propojení hospodářské politiky se sociální politikou a politikou zaměstnanosti</i>	235
1.4 <i>Sociální dialog a sociální partnerství – nedílná součást sociální dimenze evropského integračního procesu</i>	240
1.5 <i>Implikace sociální dimenze integrace pro kandidátské země SVE</i>	243
2. VÝVOJ MEZD V OBDOBÍ PŘIJÍMÁNÍ ČR DO EU	245
2.1 <i>Postavení mezd v hospodářské a sociální politice EU</i>	245
2.2 <i>Mzdový systém ČR z pohledu připravované integrace s EU</i>	247
2.3 <i>Základní trendy ve vývoji mezd ČR a výhled do roku 2008</i>	252
2.4 <i>Trendy v oblasti diferenciace mezd a výhled do roku 2008</i>	253
2.5 <i>Procesy sblížení mzdových hladin mezi Českou republikou a státy Evropské unie</i> ...	258
2.6 <i>Uplatnění směrnice ES o vysílání pracovníků v rámci služeb a její dopad na Českou republiku</i>	260
3. VLIV PŘÍPRAVY A VSTUPU ČR DO EU NA ČESKÝ TRH PRÁCE	265
3.1 <i>Náplň a principy společné politiky zaměstnanosti ES a jejich implikace pro ČR</i>	265
3.1.1 <i>Míra připravenosti ČR na převzetí legislativního rámce společné politiky zaměstnanosti</i>	265
3.1.2 <i>Míra připravenosti ČR na využití společných prostředků ES k posílení zaměstnanosti</i>	267
3.1.3 <i>Připravenost institucionální struktury ČR na realizaci společné strategie zaměstnanosti</i>	269
3.2 <i>Český trh práce v období přípravy a vstupu do EU</i>	271
3.2.1 <i>Trendy ve vývoji zaměstnanosti a nezaměstnanosti (stav a výhled do roku 2008)</i>	271
3.2.2 <i>Regionální rozdíly na českém trhu práce</i>	273
3.2.3 <i>Dlouhodobá nezaměstnanost – stav a výhled do roku 2008</i>	274
3.2.4 <i>Nezaměstnanost absolventů škol (stav a výhled do roku 2008)</i>	276
3.2.5 <i>Migrační politika České republiky z pohledu přípravy a vstupu do EU</i>	277
3.3 <i>Finanční zajištění výdajů na politiku zaměstnanosti v období přípravy a vstupu do EU</i>	278
3.3.1 <i>Výdaje na pasivní politiku zaměstnanosti – stav a výhled do roku 2008</i>	278
3.3.2 <i>Výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti – stav a výhled do roku 2008</i>	280
4. DŮSLEDKY VSTUPU ČR DO EU V OBLASTI DŮCHODOVÉHO POJIŠTĚNÍ	282
4.1 <i>Hlavní trendy důchodového pojištění v EU a jejich společný legislativní rámec</i>	282
4.1.1 <i>Závazná legislativa ES přímo se týkající důchodového pojištění</i>	282
4.1.2 <i>Závazná legislativa EU týkající se nepřímo důchodového pojištění</i>	283
4.1.3 <i>Nezávazná kooperace</i>	284
4.2 <i>Proces přípravy vstupu a dosažená míra kompatibility systému důchodového pojištění ČR s legislativně – právním prostředím států Evropské unie</i>	287
4.2.1 <i>Uzavírání mezinárodních smluv – důležitá forma přípravy na vstup do EU v oblasti důchodového pojištění</i>	287
4.2.2 <i>Kompatibilita koncepce rozvoje důchodového pojištění ČR se základními trendy EU v oblasti nezávazné kooperace</i>	289
4.3 <i>Vliv vstupu ČR do EU na vývoj základních parametrů důchodového systému</i>	290

4.3.1 Podíl příjmů a výdajů na důchodové pojištění na HDP – stav a výhled do roku 2008.....	291
4.3.2 Demografická závislost, míra zaměstnanosti, úroveň důchodů a systémová závislost - klíčové parametry ovlivňující výdaje důchodového systému. Stav a výhled do roku 2008.....	293
5. ÚLOHA A VÝVOJ STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORY A SOCIÁLNÍ PÉČE V OBDOBÍ PŘIJÍMÁNÍ ČESKÉ REPUBLIKY DO EVROPSKÉ UNIE.....	299
5.1 Rodinná politika, sociální podpora a sociální pomoc v členských státech EU.....	299
5.2 Stav a vývoj sociální ochrany rodin a občanů ohrožených hmotnou chudobou a sociálním vyloučením v České republice.....	304
5.2.1 Životní minimum v České republice.....	305
5.2.2 Systém státní sociální podpory v České republice.....	307
5.2.3 Systém sociální péče v České republice.....	308
5.3 Vývoj a postavení sociální podpory rodin a sociální pomoci občanům ohrožovaným chudobou a sociálním vyloučením v období 2000 – 2008.....	310
5.3.1 Obecné trendy ve vývoji systémů do roku 2008.....	310
5.3.2 Orientační kvantifikace pohybu úrovně a parametrů státní sociální podpory a sociální péče do roku 2008.....	311
ODKAZY NA PRAMENY.....	316
SEZNAM PODKLADOVÝCH STUDIÍ.....	321
PŘÍLOHY.....	323
I. NÁZORY PŘEDSTAVITELŮ PODNIKOVÉ SFÉRY NA STAV A VÝVOJ KONKURENCESCHOPNOSTI ZPRACOVATELSKÉHO PRŮMYSLU ČR.....	325
ÚVOD.....	325
SHRNUTÍ HLAVNÍCH POZNATKŮ Z PRŮZKUMU.....	328
1. KONKURENCESCHOPNOST A POZICE NA TRHU.....	333
2. VÝZKUM, VÝVOJ, INOVACE.....	339
3. VYUŽITÍ LIDSKÉHO Činitele.....	344
4. KOOPERACE A VNĚJŠÍ EKONOMICKÉ VZTAHY.....	353
5. EKOLOGIE A BEZPEČNOST A OCHRANA ZDRAVÍ PŘI PRÁCI.....	360
6. INSTITUCIONÁLNÍ PROSTŘEDÍ A LEGISLATIVA.....	362
Dodatek k příloze č. I.....	368
2. ANALÝZA SOUČASNÉ SITUACE ČESKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ.....	373